

Lunds universitet
Filosofiska institutionen
FPRK01:2

Kärlek utan gränser

Om polyamorins lockande värde och monogama restriktioners etiska status

LUNDS
UNIVERSITET

(Love Without Borders)

on the Appealing Value of Polyamory and the
Ethical Status of Monogamous Restrictions)

Elsa Viktoria Granvik

Kandidatuppsats HT 2024

Handledare: Toni Rønnow-Rasmussen

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	2
2. Definitioner	2
3. Debatten om monogami: Chalmers VS York	3
3.1 Chalmers redogörelse av monogama restriktioner	4
3.2 The Specialness Defense	5
3.3 The Practicality Defense	7
3.4 The Children Defense.....	8
3.5 The Jealousy Defense.....	10
4. Polyamorins etiska status och potentiella värde.....	12
4.1 Is “Loving More Better”? The Values of Polyamory	12
4.2 The Distinctiveness of Polyamory	15
5. Autonomi och romantiska relationer	18
6. Avslutande tankar	20

1. Inledning

Det finns tecken på att allt fler ifrågasätter monogami som norm och dess restriktioner på individen. Polyamori som samtalsämne blir alltmer populärt och anses enligt vissa vara det mer eftersträvansvärda alternativet att vända sig till när monogamin ifrågasätts. Visserligen är relationer ett ämne som aldrig sinar, men monogami verkar ifrågasättas på ett sätt som det inte gjorts tidigare – vilket resulterar i att somliga söker sig till andra relationsformer. Debatten har letat sig in i mitt privatliv: jag har bekanta vars relationer tar slut på grund av oenighet om polyamori men också vänner som finner lyckan i monogami.

Jag avser här reda ut den kritik som riktats mot monogama restriktioner. Den slutsats jag når är att monogamins försvar inte håller under närmare granskning – men att detta inte nödvändigtvis förklarar monogami som moraliskt otillåtet. Jag ämnar även utforska det alternativ som vi ställs inför om monogami visas vara moraliskt¹ misstänksamt: polyamori. Existerar det något eftersträvansvärt i polyamori som borde få oss att föredra det framför monogami? I jämförelse med monogami så kan polyamorins etiska status försvaras och det eftersträvansvärda är tydligt. Min tes är alltså: är monogama restriktioner moraliskt misstänksamma och är polyamori eftersträvansvärt?

I sektion 2 presenterar jag definitioner av ord som är centrala i min uppsats. I sektion 3 försöker jag svara på frågan om monogama restriktioner är moraliskt misstänksamma genom att redogöra för en debatt mellan filosoferna Harry Chalmers och Kyle York. I sektion 4 granskar försvaret av polyamori och analyserar vad som är eftersträvansvärt. Slutligen, i sektion 5, för jag en övergriplig analys av det autonoma perspektivet i diskussionen för att svara på frågan om det existerar något eftersträvansvärt i polyamori. Polyamori anser jag på ett ytligt plan respektera människans autonomi i högre grad än monogami, men en komplikation uppstår när monogamins värde inte går att förklara.

2. Definitioner

Monogami: “the fact or custom of having a sexual relationship or marriage with only one other person at a time” (Cambridge Dictionary, u.å.).

Denna definition tycks något platt och inte spegla verkligheten av våra monogama relationer. Vi ser på det snarare som ett åtagande mellan två personer än ett faktum eller vana. Man kan

¹ Moraliskt i bemärkelse att monogami inte vore eftersträvansvärt.

även tolka det som ett samhälleligt kontrakt, vi är intuitivt överens om att det är monogama relationer vi ska engagera oss i och sträva efter.

Polyamori²: Polyamori är ett begrepp som är svårare att definiera och nedan presenteras två olika definitioner.

Författaren Caroline Bergmann definierar polyamorös som följande: ”har förmågan att känna romantisk kärlek till mer än en person åt gången. För att vara polyamorös krävs inte att man praktiserar det” (Bergmann, 2022: 156). Bergmann verkar alltså definiera det som en egenskap och inte ett val: antingen besitter man eller så besitter man inte förmågan att uppleva kärlek till flera personer samtidigt (ibid: 156).

Britannica definierar polyamory: “having or desiring multiple intimate relationships at the same time with the full knowledge and consent of all parties involved [...] Polyamory is considered by some practitioners to be a core part of their sexual identity but is not itself a sexual orientation. People of all genders and sexual orientations may engage in polyamory” (Britannica, 2024). Denna definition ger ett annat perspektiv av polyamori, det uppfattas som en vilja eller önskan att vara engagerad i flera romantiska eller sexuella relationer samtidigt och inte som en sexuell läggning i sig.

Jag kommer anta den senare definitionen av polyamori. Ifall vi uppfattar polyamori som en sexuell läggning bör vi även förstå monogami som en sexuell läggning – vilket vi intuitivt inte gör, vi ser på det snarare som ett aktivt val. Det vore svårare att diskutera problematiken i en sexuell läggning, vilket i sig är ett diffust begrepp – det verkar inte som att vi får göra anspråk på det.

3. Debatten om monogami: Chalmers VS York

I denna sektion presenteras två artiklar av Harry Chalmers och en artikel från Kyle York.³ Chalmers undersöker om monogama restriktioner är moraliskt misstänksamma och når slutsatsen att så är fallet (Chalmers, 2019: 226). York besvarar Chalmers för att bevisa hur hans argumentation inte är tillräcklig för att bevisa monogama restriktioner som moraliskt misstänksamma (York, 2020: 539).

² Ska ej förväxlas med polygamy: ”the fact or custom of being married to more than one person at the same time” (Cambridge Dictionary, u.å.).

³ Märk väl att Kyle York har publicerat ytterligare en artikel som jag inte redogör för då jag anser att den inte tillför något till rådande diskussion eller min tes.

3.1 Chalmers redogörelse av monogama restriktioner

Chalmers jämför vänskapsrelationer och romantiska relationer för att påvisa de, enligt honom, oroväckande restriktionerna i monogami (2019: 225). Han beskriver en vänskap med överenskommelsen att ingen av parterna är tillåtna att ingå i ytterligare vänskaper – bryter någon mot denna så skulle den andra avsluta relationen som resultat (ibid: 225). Chalmers förklarar att det existerar ett viktigt värde i vänskap, och att vi i kraft av detta värde bör uppmuntra andra att öka det (ibid: 225). Samma typ av värde existerar i romantiska relationer – och vi bör uppmuntra vår partner att öka detta värde, bedömer Chalmers (ibid: 225). Figurerar det någon moraliskt relevant skillnad mellan restriktionen att inte tillåta åtskilliga vänner och restriktionen att inte tillåta åtskilliga partners (ibid: 225-26)?

Vi antar att det inte är något moraliskt misstänksamt med monogama restriktioner; därför antar vi också att det figurerar någon moraliskt relevant skillnad mellan de två restriktionerna nämnda ovan (ibid: 226). Vi antar alltså att monogama restriktioner är godtagbara och inte ifrågasättbara. Men enligt Chalmers är det svårt att sätta ord på den relevanta skillnaden och att de olika försöken misslyckas (ibid: 226). Misslyckandet tolkar han som bevis för den tes han driver; att den antagna moraliska skillnaden inte existerar och att monogama restriktioner därför är omoraliska (ibid: 226).

Hur går man tillväga för att försvara eller rättfärdiga monogami? Chalmers förklarar:

There are broadly two ways in which one might try to find such a morally relevant difference: (1) argue that the “no additional friends” restriction has bad-making features that monogamous restrictions lack, or (2) argue that monogamous restrictions have good-making features that the “no additional friends” restriction lacks. (ibid: 226)

Alternativ (1) belyser skillnaden mellan restriktionerna men inte den moraliskt relevanta skillnaden. Chalmers erkänner att det vore besvärligare att inte engagera sig i flera vänskaper än att hänge sig en romantisk partner åt gången – men bara för att den ena restriktionen är värre än den andra innebär det inte att den är moraliskt tillåten (ibid: 226-27). Försvararen av monogami måste alltså bevisa hur monogama restriktioner är moraliskt tillåtna – han får vända sig till alternativ (2): argumentera för att monogama restriktioner besitter *good-making features* (ibid: 227).

Chalmers jämförelse av vänskap och romantiska relationer illustrerar väl det potentiellt misstänksamma i monogama restriktioner. Däremot tycks det inte uppenbart att man kan likställa relationerna på rådande vis. Intuitivt verkar det existera en moraliskt relevant skillnad

mellan de två restriktionerna som presenteras. Jag är dock enig med Chalmers att det är svårt att förklara vad skillnaden består av. En möjlig förklaring är att skillnaden existerar i de olika skyldigheterna och ansvar som artar sig väldigt annorlunda i vänskaper jämfört romantiska relationer. Man har inte samma sorts ansvar eller skyldigheter inför sina vänner som inför en romantisk partner. En romantisk partner kan tolkas som ett åtagande. Därför är det inte självklart att man kan kritisera monogami baserat på en jämförelse mellan restriktioner i vänskap och romantisk kärlek.

3.2 The Specialness Defense

The Specialness Defense försvarar monogami på basis att det är ett hjälpmedel för att relationen ska upplevas som speciell – det finns ett påstått värde i att välja och bli vald av en person (Chalmers, 2019: 228). Chalmers tycker att det är orimligt varför detta värde inte skulle tillskrivas andra relationer, till exempel i relationen mellan förälder och barn; den blir inte mindre speciell när ett till barn föds in i familjen (ibid: 228).⁴ Förespråkaren av monogami behöver alltså förklara varför det är speciellt att bli vald av *en* person – och Chalmers ställer sig tveksam till om det överhuvudtaget är möjligt (ibid: 228).

Chalmers föreslår två tolkningar av det vaga begreppet 'speciell': antingen förstås det som exklusivt, men detta vore cirkulärt, eller så förstås det som att det adderar värde till relationen (ibid: 229). Om exklusivitet adderar värde vore det till monogamins fördel – men Chalmers upprepar det otänkbara i att det enbart skulle appliceras på romantiska relationer och inte andra sorters relationer (ibid: 229).

Varför är det i romantiska sammanhang av betydelse att bli utvald av just en person? Vi verkar inte uppleva detta fenomen i andra relationer. En tidigare vän anses inte mindre viktig när vi skaffar oss ytterligare en vän – eftersom dessa berikar våra liv. Men, hur uppfattar min vän vår relation när jag börjar umgås med en nyfunnen vänskap? Det är inte alltid som vi gläds åt våra vänners nyetablerade vänskaper. Möjligen upplever vi svartsjuka och som att relationen blir mindre speciell. Men kan denna upplevelse hos min vän rättfärdiga restriktionen på mig att inte initiera fler bekantskaper? Min mening är att det inte är möjligt.

York skriver om exklusiviteten i monogama relationer: "It is not that the exclusivity makes the relationship special; it's that the specialness of the relationship justifies making it exclusive"

⁴ Det är möjligen så att barn upplever svartsjuka när de får reda på att de ska få ett nytt syskon och i stunden upplever relationen till föräldrarna som mindre speciell – men detta är ingenting som tycks långvarande eller påverka relationen i längden.

(York, 2020: 544). Exklusiviteten kan innebära ett värde *per se*, York förklarar att den hjälper bevara integriteten i ett förhållande som är ett villkor för intimitet (ibid: 544).⁵ I romantiska relationer formas en delad identitet och exklusiviteten agerar som ett hjälpmedel för en särskild intimitet (ibid: 544). Många associerar sex med intimitet, därför finns det ett värde i att upprätthålla sexuell exklusivitet i en relation som i samband konstituerar den delade identiteten, enligt York. Han erkänner att det möjligen finns en restriktiv kvalitet i sådana associationer men att det medföljer en good-making feature som rättfärdigar den (ibid: 545).

Om Yorks försvar skriver Chalmers: "What matters here is that, regardless of to what extent people (individually or collectively) happen to associate sex with "a special kind of emotional support and closeness", they need not [...] and, in some salient ways, it'd be better if they didn't" (Chalmers, 2022: 1016). Alltså är det möjligt, och kanske nödvändigt, att kritisera associationen (ibid: 1016).

Jag tror att det är fel att hävda att en restriktiv association rättfärdigas på basis av en bra kvalitet och att monogami i förlängning kan berättigas av detta. Bör vi inte istället ifrågasätta och utvärdera associationen för sig? Det är sant att många associerar sex med intimitet. Men vilken sorts intimitet? Intimitet ter sig i detta sammanhang diffust. Exklusivitet verkar inte *per se* värdefullt i sådana fall. Exklusivitet i andra sammanhang förknippas inte med något positivt värde utan artar sig snarare exkluderande. Till exempel exklusiva skämt vänner emellan som utesluter andra eller exklusiva erbjudanden som bara kan nyttjas av medlemmar. Till ytan verkar det eftersträfvansvärt, men det är inte i kraft av dess inneboende goda kvaliteter.

Eftersom vi inte lyckas sätta fingret på vad det säregna värdet i monogami är antar jag att det är något förmodat ytterligare faktum (*supposed further fact*). Det speciella med monogami verkar alltså vara något abstrakt och mystiskt; vilket inte utgör ett särskilt bra försvar. Jag tycker att monogamins värde sätts på spel om vi inte klarar av att formulera det. Det är märkligt att människan efter så många år med monogama traditioner inte förmår beskriva vad det säregna värdet i monogami är. Därför blir det problematiskt att försvara monogami baserat på ett förmodat värde.

⁵ York uttrycker sig följande: "Firstly, exclusivity may allow for greater privacy in a relationship. Privacy, particularly in the sense of the ability "to control information about oneself", is an important condition for intimacy, personal integrity, spontaneity, and love" (York, 2020: 544). Jag tolkar *privacy* här som integritet och inte privatliv.

3.3 The Practicality Defense

The Practicality Defense innebär att en person inte kan hantera flera romantiska relationer samtidigt: baserat på tid och känslomässig kapacitet, och därför bör välja monogami (Chalmers, 2019: 232). Chalmers noterar att vi inte heller kan ha oändligt med bekantskaper men att detta knappast rättfärdigar vänskapsrestriktionen (ibid: 232). En stor del av hälsosamma relationer, skriver Chalmers, är att avsätta tid separat från sin partner; vad skulle det då spela för roll om denna tid spenderas på andra romantiska eller sexuella partners (ibid: 233)? Men kanske handlar det inte om tid, utan om emotionella begränsningar – vi kanske inte kan stå i känslomässig tjänst till hur många som helst (ibid: 233)?

För att bemöta denna invändning förklarar Chalmers att man kan ägna sig åt *icke-känslomässigt samlag*⁶ som inte kräver känslomässigt engagemang och därför inte utgör något hot mot den existerande relationen (ibid: 233). Går det dock verkligen att säkerställa att en relation med tiden inte utvecklar romantisk intimitet? Chalmers hävdar att man snabbt förstår potentialen för en djupare kontakt med någon och ifrågasätter samtidigt varför den skulle bli taxerande om så vore fallet (ibid: 233). Vi upplever inte nära vänskaper känslomässigt taxerande, snarare tvärtom, varför skulle en intim sexuell relation te sig annorlunda? Enligt Chalmers uppfattar vi romantiska relationer stundvis som en börda eftersom standarden för en bra relation är hög – och denna standard är en produkt av monogami (ibid: 234). Förväntningarna i romantiska relationer är många och krävande, i motsats till platoniska relationer, och Chalmers förespråkar en ändring av detta (ibid: 234).

Enligt York är en fördel med monogami att det ryms mer tid att spendera och vara uppmärksam gentemot sin partner än i polyamori (York, 2020: 541). Han förklarar hur en hobby eller vänskap inte är lika tidskrävande som en romantisk eller sexuell relation och att man därför inte kan analogt jämföra dessa (ibid: 541). I polyamori uppstår det dessutom i större utsträckning ett problem: hur man beslutar kring en eventuell flytt. I monogama relationer, enligt York, är parterna villiga att flytta om nödvändigt men i polyamori blir frågan komplicerad – vem ska man ta hänsyn till (ibid: 541)? Detta är ett praktiskt rättfärdigande av monogama restriktioner, hävdar York (ibid: 542).

Chalmers invänder att det i polyamorösa förhållanden *eventuellt* blir ett problem om någon av parterna ska flytta, men att det inte *nödvändigtvis* blir ett problem (2022: 1019). Monogama restriktioner innebär att man inte ens får möjligheten att utforska potentiella förhållanden, och

⁶ Alltså när samlaget sker utan känslomässiga premisser (casual sex).

enligt Yorks resonemang, inte ens bör utforska andra möjliga karriärer. Ifall man, skriver Chalmers, tillämpar monogama restriktioner för att undvika *eventuella* komplikationer i förhållandet agerar man självviskt – och detta är moraliskt misstänksamt (2022: 1019).

The Practicality Defense menar jag inte utgör något faktiskt försvar av monogami. Visserligen kan vi inte stå i känslomässig tjänst till hur många som helst, men det är ingenting som tyder på att gränsen för hur många romantiska partners en person kan ha bör dras vid *en* person. Jag tror att det är något som varierar hos individer. Vi verkar besitta olika dispositioner för att lyckas i relationer. Det är en fråga om god självkänsla, som jag menar är en förutsättning för att engagera sig i romantiska relationer. I vissa perioder i livet kan vi inte stå i känslomässig tjänst till ens en person, men trots detta engagerar sig personer i romantiska relationer ändå – i synnerhet monogama relationer. Vi verkar inte kräva av monogami att personen är fullt kapabel att kommunicera med sin partner, men när det gäller polyamorösa förhållanden gör vi det. Det är kanske självklart att frågan dyker upp i en diskussion om skadligheten i polyamorösa förhållanden, men varför gäller inte detsamma monogami? Det existerar möjligen en större risk i polyamori att någon kommer till skada på grund av att någon partner överskattat sin förmåga till engagemang. Detta förekommer dock i högsta grad i monogama relationer. Ett praktiskt rättfärdigande av monogama restriktioner håller alltså inte. Yorks exempel om problematik vid flytt är kraftlös. Om en person i ett monogamt förhållande blir tvingad till att flytta kan det mycket väl uppstå en konflikt. Argumentet bygger på ett felaktigt antagande.

3.4 The Children Defense

Detta försvar inbegriper att monogami är det bästa tillvägagångssättet för uppfostran av barn (Chalmers, 2019: 230). Även om vi antar att det vore skadligt för barn att se sina föräldrar romantiskt involverade med flera personer så innebär det inte att de inte bör vara det, hävdar Chalmers (ibid: 230). Han förklarar att det till exempel är skadligt för barn att se på våldsamma filmer, men att detta inte medför att föräldrar inte får se på våldsamma filmer (ibid: 230). Detsamma gäller alltså romantiska partners, föräldrar bör vara fria att engagera sig i flera romantiska relationer om de håller dessa privat (ibid: 231):

Moreover, as a matter of course, parents refrain from exposing their children to things that the children are considered too young to confront or understand – not the least of which happens to be the parent's own sexual relations. Why would the parent's sexual relations with *others* be any less okay to keep private? (ibid: 231)

Det finns inget bevis att det är bäst för barns uppfostran att deras föräldrar förblir monogama (Chalmers, 2019: 231). Chalmers hävdar att barn med icke-monogama föräldrar möjligtvis får tillgång till fler resurser än barn med monogama föräldrar (ibid: 231). Uppbrotten, menar vissa, som förekommer i icke-monogama relationer kan vara skadliga för barn (Chalmers, 2019: 231). Barn upplever många uppbrott i sin uppväxt; de separeras från lärare, vänner, släktingar. Trots detta hävdar ingen att barnen inte bör introducerats till dessa personer (ibid: 232). Ensamstående föräldrar dejtar ibland flera olika partners under barnens uppväxt, Chalmers hävdar att ingen menar att det är felaktigt beteende. Varför skulle inte detsamma gälla icke-monogama familjekonstellationer (ibid: 232)?⁷

Jag antar att The Children Defense bygger på en genomsyrande norm angående den så kallade 'kärnfamiljen'. Det västerländska samhället tycks ha en tydlig bild av hur en familj ska se ut. Den består av en mamma, pappa och barn. Denna uppfattning har tidigare utmanats. När homosexualitet ansågs vara förkastligt så kritiserades deras möjlighet till att bilda familj. Det ansågs vara skadligt för barn att uppfostras av två mammor eller två pappor. Men detta kom att förändras – 2003 fick homosexuella möjlighet att adoptera barn och 2005 fick de tillgång till assisterad befruktning (Regeringskansliet, 2018). Det skiftade alltså i hållningen om vad en kärnfamilj är och jag ser liknelser i rådande kritik mot polyamorösa familjer. Attityden om monogama föräldrar som det bästa alternativet kan vara en reflektion av vår tidsanda och komma att förändras den med.

Det kända ordspråket "*It takes a village*" tror jag kan tolkas till icke-monogama föräldrars fördel. Det är givet att uppfostran av barn inte är en enkel uppgift, det verkar vi vara eniga om. Vore det inte då fördelaktigt ifall föräldrar fick tillgång till flera resurser i form av romantiska partners som kan bidra känslomässigt, ekonomiskt och praktiskt? Barnen får tillgång till mer kärlek och stöd från flera olika personer som i sig står för diverse perspektiv.⁸ Under ett barns uppväxt menar jag att det är viktigt att de får interagera med flera vuxna personer, och dessa bör inte nödvändigtvis vara romantiskt oberoende av föräldrarna. Barn möter och separeras från många i sin uppväxt; lärare, släktingar, kolloledare och alla spelar en viktig roll i formandet av barnets framtida självkänsla och

⁷ Kyle York har inte kommenterat The Children Defense.

⁸ Givet att partnern i den icke-monogama familjekonstellationen är konstanta och stabila. Det vore lätt att invända med att detta inte alltid går att säkerställa, men detsamma gäller monogama föräldrar eller ensamstående föräldrar. Risken finns alltid att föräldrarna skiljer sig eller separerar. Ifall en står fast vid en sådan invändning så innebär det att föräldrar inte är tillåtna att skiljas eller dejta – vilket vore kontroversiellt.

identitet. Varför vore det skadligt om en av dessa personer var en förälders romantiska partner?

3.5 The Jealousy Defense

Slutligen går vi vidare till vad som verkar vara det populäraste försvaret av monogami. *The Jealousy Defense* som åkallar människans disposition för svartsjuka i romantiska relationer och monogamin som bästa lösning på detta:

In jealousy our thoughts, and feelings flail about within a mire of crippling anxiety, despair, self-loathing, sometimes even rage. And it all seems to come from seeing our partner take an interest in someone else. What options is left to us partners, then, but a mutual promise to forsake all others? At stake here is our comfort, our happiness, our sanity. Only monogamy can keep us safe from jealousy; that is its justification. (Chalmers, 2019: 235)

Enligt Chalmers är det märkligt att inte uppleva glädje att se sin partner finna lycka i någon annan, det vore i linje med vår *good will* att reagera så (ibid: 235). Vi uppfylls av glädje när vår partner finner glädje i *något annat* men inte i *någon annan*. Detta bottnar i en rädsla att förlora sin partner till någon annan som att det vore bevis på att något är fel med relationen – vi är inte vår partner tillräcklig (ibid: 235). Monogami kapitulerar inför svartsjukan istället för att konfrontera den (ibid: 235). Chalmers påstår att det fostras en tävling mellan parterna i ett monogamt förhållande – det väcks en ängslan att behålla sin partner och trumfa andra attraktiva alternativ (ibid: 237). I monogami förväntas det att upprätthålla en viss standard och ifall man misslyckas generas en oro att partnern önskar att byta ut en (ibid: 237). Monogami är alltså inte en effektiv lösning på svartsjuka – lösningen vore att överge monogami för att bearbeta svartsjuka, skriver Chalmers (ibid:237). Vi måste förstå hur irrationell av en känsla det är (ibid: 237).

Svartsjuka över ens partners framgång eller vänskaper är inte detsamma som svartsjuka över ens partners sexuella umgänge med andra, skriver York. Det förstnämnda utgör inget hot mot relationen medan det sistnämnda gör det – och därför är det rationellt (York, 2020: 547). Monogami är nödvändigtvis inte roten till svartsjuka. York förklarar att det kan bero på: ”Anxious attachment systems, poor mental or physical health, and low self-esteem [...] Jealousy might take place at a psychological level that is not always malleable by reflective, rational thought or systematic exposure” (ibid: 549). Att överge monogami är inte lösningen – svartsjuka är för vissa en ohanterlig känsla. Monogami är det enda möjliga sättet att engagera sig i romantiska relationer för somliga personer (ibid: 550).

Chalmers argumenterar för att svartsjuka är en omogen känsla som vi inte bör inkludera i beslut om romantiska relationer (2022: 1026). Han målar upp ett exempel med två vänner som funderar på att börja dejta men tvivlar, eftersom deras vän skulle bli svartsjuk. Enligt Chalmers bör de två vännerna inte ha detta i beaktning – det vore inte heller till deras väns fördel att förhålla sig till hans svartsjuka (Chalmers, 2022: 1027-28). Men Chalmers reder ut vad, om svartsjuka tillskrevs moraliskt vikt, som skulle krävas för att försvara monogami (ibid: 1029). Han föreslår tre villkor som behöver uppfyllas:

1. EXTREMITY: The jealousy is extreme.
2. NON-MONOGAMY INEFFECTIVE: No feasible options apart from monogamy—such as changes to one’s own thinking, communication, or personal lifestyle—would, together or by themselves, reduce the jealousy to a manageable level.
3. MONOGAMY EFFECTIVE: Monogamy, whether by itself or in conjunction with certain habits in one’s own thinking, communication, and personal lifestyle, would reduce the jealousy to a manageable level. (ibid: 1029)

Svartsjukan måste vara extrem, för om det vore en mild svartsjuka bör personen i fråga hitta sätt att hantera den (ibid: 1029). Monogami måste också vara det enda möjliga alternativet för hanterandet av svartsjuka (ibid: 1030). Om svartsjukan är så intensiv att den upplevs även utanför romantiska relationer, räknas detta knappast till monogamins fördel enligt Chalmers. Villkor tre kan alltså uppfyllas, men är inte till monogamins förmån (ibid: 1031). Det verkar osannolikt, skriver Chalmers, att det finns fall som uppfyller alla dessa tre krav (ibid: 1031).

Svartsjuka är en intensiv känsla som tenderar att konsumera personen – men bör den, i kraft av detta, tillskrivas moraliskt vikt vid försvaret av monogami? Det verkar inte som att någon annan känsla *per se* rättfärdigar monogami – eller som vi förhåller oss till med sådan försiktighet. Jag uppfattar det som att vi låter andra ta ansvar för denna negativa känsla – är det moraliskt tillåtet? Min partner kanske förklarar för mig att han drabbas av intensiv svartsjuka som han upplever omöjligt att hantera, därför bestämmer vi oss för att vara monogama. Hans negativa känsla och oförmåga att begagna den tvingar restriktioner på mig, trots att jag inte är den som upplever svartsjukan. Restriktionerna vore möjligen acceptabla om svartsjukan korresponderar med en sann trosföreställning, att jag till exempel bevittnar min partner flörta med någon utomstående. Men i många av fallen tycks svartsjuka korrespondera med falska trosföreställningar, jag kanske får för mig att min partner ränner runt och flörtar med andra.

Vid försvar av monogami hävdar man att det är ett effektivt verktyg mot svartsjuka – men ofta initieras ett monogamt förhållande redan innan svartsjuka riskerats att triggas. Vi låter alltså en

känsla, som antingen tillhör oss eller vår partner, vägleda oss till monogami istället för värdet i monogami i sig. Ur denna synvinkel tycks polyamori som ett mer attraktivt alternativ. Vi tvingas konfrontera svartsjukan istället för att kapitulera inför den och tvinga på dess konsekvenser på våra romantiska partners.

4. Polyamorins etiska status och potentiella värde

Nedan presenteras olika försvar av polyamori och analys av dess potentiella värde från filosoferna Elizabeth Brake och Luke Brunning.

4.1 Is "Loving More Better"? The Values of Polyamory

Brake reder ut invändningar mot polyamori och ifall polyamori är överlägset monogami (2022: 201). Hon skriver:

Most people think that love and sex are good. And having more of a good thing is usually better than having less. So why isn't polyamory, which its practitioners claim involves having more love and sex than monogamy, more widely accepted and practiced? [...] Indeed, why isn't polyamory the rational choice for someone who values love and sex, because it – reportedly – increases those goods? (ibid: 201-202)

Brake ifrågasätter alltså den hegemoniska normen av monogami – om man värdesätter både kärlek och sex, varför upplevs inte polyamori som ett självklart alternativ (ibid: 202)? Vanliga invändningar mot polyamori syftar på att det är omoraliskt, andra menar att sådana relationer inte innefattar kärlek alls eller att den kärleken som eventuellt existerar är mindre värd än monogam kärlek. Men, skriver Brake, i polyamori kan man finna vissa etiska värderingar som kan vara överlägsna andra attityder till relationer – kanske man till och med borde eftersträva polyamori (ibid: 202)? Brake anser att vi kan skilja på oro gällande intrinsikala fel och oro över konsekvenser av polyamori (ibid: 205).

Är polyamori intrinsikalt fel? Vissa menar att polyamori inbegriper omoralisk villfarelse och brutna löften. Men i polyamori eftersträvar man *radikal öppenhet* och tar sig bara an löften som man tror sig kunna hålla (ibid: 206). Men kanske förväntar många att förhållandet ska förbli monogamt, och då känner sig svikna eller lurade om partnern föreslår polyamori. Brake menar att det i relationer existerar många förväntningar på sin partner men om en förväntan inte möts är det fel endast om intentionen var just villfarelse (ibid: 206). Det kan förekomma löftesbrytning i polyamorösa förhållanden, men detsamma sker i monogama förhållanden. Dessa moraliska felaktigheter är alltså inte avhängiga polyamori och utgör därför inte ordentlig

kritik heller – eftersom de är moraliska felaktigheter enligt polyamorister själva (Brake, 2022: 206). För att rättvist utvärdera polyamori måste vi ha följande i åtanke:

To assess either practice, we should keep in mind both the ideals to which it aspires and the reality of human beings imperfectly practicing such ideals. The fact that some polyamorists do not live up to their ideals of honesty and openness does not show that polyamory is inherently flawed, just as the fact that some monogamists do not live up to their ideals of exclusivity and loyalty does not show that monogamy is inherently flawed. (Brake, 2022: 207)

I romantiska relationer, monogama som polyamorösa, existerar det många förväntningar på sin partner. Men jag anser det udda att hävda, som Brake gör, att misslyckanden att uppfylla en förväntan är endast fel om intentionen var att vilseleda sin partner – den premissen håller inte och är diffus. Jag tror att man ofta kan känna sig lurad även om det inte var intentionen. Det är givet att handlingar ibland inte tas emot som avsett, intentionen kan ha varit god men resultatet reflekterar inte det. Vad innebär det att bli lurad? Min partner måste ha fått mig att ha en viss trosföreställning, som sedan visar sig inte vara sann: han föreslår efter x-antal år tillsammans att vi öppnar upp förhållandet. Detta kan tolkas som indirekt villfarelse från min partner⁹, han lovade mig monogami men bryter löftet då han föreslår polyamori.¹⁰

Han misslyckas att uppfylla min förväntan, att vi ska vara monogama, men han hade ingen intention att lura mig – är hans misslyckande omoraliskt? Här uppstår frågan om rimligheten i romantiska löften. Kan vi lova varandra något, såsom ”jag kommer älska dig för alltid”, där löftet inte har något slutdatum? Vardagliga löften, som att jag exempelvis lovar min rumskamrat att köpa mjölk på väg hem från skolan, tycks ofta ha ett tydligt syfte och slut. Gäller andra principer romantiska löften? I romantiska relationer har människan en tendens att överdriva sina lovord: ”Jag kommer aldrig att lämna dig” eller ”Jag lovar att alltid vara dig trogen”. Kan vi lova andra personer att aldrig begå en handling eller att alltid upprätthålla en känsla? Känslor är dynamiska och kan komma att ändras, utan tidigare intention. Alltså kan vi kanske inte lita på liknande lovord – ska vi då överhuvudtaget ta romantiska löften på allvar? Här riskerar monogamin att förlora sin praktiska möjlighet.

⁹ Givet att jag är monogam och inte intresserad av ett polyamoröst förhållande.

¹⁰ Visserligen kan man hävda att min partner inte lurat mig utan helt enkelt ändrade sig, men från mitt håll kommer hans ändrade attityd inte upplevas på så vis.

Polyamori är alltså inte fel i sig, men kanske saknas det ett värde som kan finnas i monogami (Brake, 2022: 208)? Vissa menar att det är värdefullt att bli vald av just en person – men Brake argumenterar för att det inte är det enda sättet att förstå sitt egenvärde i en relation (ibid: 208). Hon exemplifierar med en polyamorös grupp på tre personer, som alla kommer överens om exklusivitet dem tre emellan. Brake hävdar att man i ett sådant förhållande skulle känna sig lika utvald som i ett monogamt förhållande (2022: 208).

Hon presenterar en liknande invändning om hur det i polyamori kan fostras skadliga tävlingar om kärlek och intimitet som inte, enligt vissa, sker i samma utsträckning i monogami. Denna invändning bygger på ett antagande att romantiska relationer är ett nollsummespel; att det i kärleken måste finnas vinnare och förlorare (ibid: 209). Ett sådant perspektiv antar att om ens partner träffar någon ytterligare så kommer man få mindre tillgång till kärlek. Detta är ingenting vi antar, skriver Brake, när vi talar om relationen mellan förälder och barn eller vänskaper, varför skulle det gälla romantiska relationer (ibid: 209). Men kanske det finns en gräns? Brake argumenterar:

There may well be a point at which someone simply lacks the time and psychological capacity to love and care for more children, friends, or partners equally, so each additional person will detract from what the others receive. But there is no reason to think that this point is reached at “more than one”, and it plausibly differs from person to person. (ibid: 209)

Det finns alltså möjligen en känslomässig gräns för hur många personer man kan älska samtidigt, men ingenting tyder på att den gränsen dras vid en person – och det varierar från person till person (ibid: 209). Vissa kanske ändå hävdar att det saknas något värde i polyamori. Brake förklarar att vi inte alltid eftersträvar samma värden i våra romantiska relationer (ibid: 209). Om det vore så att polyamori saknar ett specifikt värde som monogami besitter kan det vara så att man i polyamori finner andra värden som monogami saknar (ibid: 209). Motståndaren av polyamori måste hävda att det saknas något av objektivt värde i polyamori som en person absolut inte bör gå miste om – men detta tycks som ett svårt projekt (ibid: 209).

Vilka värden besitter polyamori? Brake lyfter filosofen Luke Brunning som har uttalat sig om det (ibid: 212). Brunning menar, skriver Brake, att polyamori ligger i riskzonen för konflikter och därför måste dess anhängare träna på emotionellt arbete vilket gör polyamori utmanande men känslomässigt rikare än monogami (ibid: 212). Enligt Brake har många polyamorister hävdat att polyamori är en förbättring av monogami (ibid: 212). Idealet av radikal öppenhet

anses vara ett verktyg för att fördjupa intimiteten mellan partnerna och för att arbeta med negativa känslor som svartsjuka (Brake, 2022: 212).

Invändningarna mot polyamori håller inte och det verkar vara en fråga om personliga prioriteringar. Det är inget intrinsiskt fel med polyamori och eventuella konsekvenser kan avfärdas. Med hjälp av radikal öppenhet och emotionellt arbete lyckas polyamorister ducka för anklagelser om villfarelse och svikna löften – genom tydlig kommunikation om sina intentioner med sina partners.

4.2 The Distinctiveness of Polyamory

Luke Brunning vill reda ut det unika värdet i polyamori. Han diskuterar till en början *emotionellt arbete* som enligt honom är centralt inom polyamori (2018: 522). Brunning skriver: “In mononormative society, ‘needing to talk’, for example, is a feared remedial measure rather than a sign of emotional health” (ibid: 521). Diskussioner om förhållandet artar sig annorlunda i monogami än i polyamori – i monogami upplevs det som något negativt (ibid: 521). Emotionellt arbete är hanterandet av andras känslor och interagerandet med någon annans känsloliv (ibid: 521). Polyamori provocerar en massa känslor som måste hanteras rätt, som exempelvis svartsjuka. Polyamorösa lär sig kommunicera icke-konfrontativt för att till fullo kunna engagera sig i och tolka sin partner eller sina partners känslor (ibid: 522). Emotionellt arbete förekommer visserligen i monogami men det är kvalitativt och kvantitativt intensifierat i polyamori (ibid: 523). Enligt Brunning är det emotionella arbetet centralt för vad som gör polyamori attraktivt:

As these capacities develop, one is better able to nurture the kind of intimacy that made polyamory seem attractive to begin with, to forge an abundant life, to be shaped by multiple people, and to address stifling aspects of one’s character, such as a propensity to insecurity or anxiety. (ibid: 525)

Emotionellt arbete är definitivt något eftersträvänsvärt och värdefullt. Men det verkar inte finnas något som talar emot att monogama par inte skulle kunna utöva detta. Om ett monogama par lyckas i samma utsträckning utöva emotionellt arbete, förlorar polyamorin den främsta principen som gör relationsformen attraktiv? Jag anser det spekulativt att diskutera det ur ett antagande att alla polyamorister utövar detta. Det är visserligen en del av polyamorins kärnprinciper men ur detta kan man inte härleda att det praktiseras vitt och brett. Även monogami har sina kärnprinciper som inte utövas av alla monogamister. Men å andra sidan är detta inte en fråga om hur polyamori utövas i praktiken, i den

verkliga världen, utan en fråga om det existerar något eftersträvänsvärt i polyamorins ideal. Och det menar jag att det gör, som sagt.

Brunning tar itu med fyra invändningar mot polyamorins etiska status. Den första invändningen beskriver polyamori som att det "[...] involves a toxic combination of commodification, objectification and greed" (ibid: 525). Denna invändning misstar sig om polyamorins värderingar; det handlar inte om att säkra mängder av partners utan om att värna om sina relationer och vara känslomässigt mottagligt, menar Brunning (2018: 525). Uppfattningen om polyamorösa som giriga baseras på ett mononormativt ideal (ibid: 525). Den andra invändningen förklarar att polyamori förhindrar formandet av säkra anknytningar i sina relationer. Brunning hävdar motsatsen, polyamori i samband med emotionellt arbete är ett bra verktyg för att forma säkra anknytningar till flera personer samtidigt (ibid: 525). Den tredje invändningen syftar på att det i polyamorösa förhållanden saknas resurser för att kunna värna om det. Men man kan mena att man i polyamori har fler resurser för att kunna värna om relationen (ibid: 526).

Den fjärde invändningen mot polyamori är att det orsakar osäkerhet bland dess medlemmar eftersom det löper en större risk att uppleva negativa känslor, som till exempel svartsjuka, i sådana konstellationer i jämförelse med monogami. Brunning menar att det inte är självklart att det är mer sannolikt att uppleva negativa känslor i polyamori – men om så vore fallet finns det inget som pekar på att känslorna kommer ha en förödande effekt på relationen (ibid: 526). Brunning menar att detta är tack vare emotionellt arbete som de konfronterar svartsjukan istället för att låta sig konsumeras av den (ibid: 526). Vissa menar att monogama relationer är mer stabila än polyamorösa men Brunning håller inte med:

Polyamory is more resistant to external shocks, such as illness, breakups, changes in income, and the general mutability inherent in all relationships; both in terms of its form, because one has multiple partners for support, and in terms of its content, as emotional work helps one confront change. If this stability can be coupled with sufficient internal stability, and I think it can, then polyamorous lives appear more stable. (ibid: 526)

Allmänna invändningar mot polyamori misslyckas för att de är baserade på ett missförstånd om vad polyamori är, vad det går ut på och vilka värderingar som förespråkas (ibid: 527). Men Brunning förklarar att det finns eventuella risker inom polyamori också – det är inte felfritt (ibid: 527). Han menar att samhället är strukturerat kring en norm om *the one*, och att polyamori riskerar att skapa ett nytt ideal om *the many*

(Brunning, 2018: 527). Brunning beskriver problematiken i detta: ”The ideal of the many might resonate with people who are drawn to the utopian possibilities of new forms of intimate life, but it risks overlooking the various practical constraints, and emotional challenges, that comprise daily life as a polyamorous person” (ibid: 527).

Brunning varnar för den risk i polyamori att fokuset riktas från medlemmarna i relationen till formen av relationen – det väcks intresse att diskutera konstellationen av personer istället för att fokusera på behoven av personerna i konstellationen (2018: 527). Han förklarar också att kommunikation ersätter agerande, och analys ersätter ohämmade känslor – vilket innebär konsekvenser för personer som är mindre verbala än andra (ibid: 527). Alltså riskerar polyamori gynna personer som redan är duktiga på att formulera sina känslor och tankar, det riskerar skapas en hierarki med en dominant partner (ibid: 527).

En potentiell problematik i polyamori är att fokusen hamnar på ens relationer istället för på personerna inom dem. Trots att emotionellt arbete mycket väl kan vara en lösning på bland annat detta problem så ifrågasätter jag möjligheten i det. Människor besitter olika dispositioner för att uttrycka sina känslor och tankar verbalt. Hur undviker man att en hierarki skapas i polyamorösa förhållanden där den mest verbala personen är på topp? Svaret kanske är så enkelt som ”med hjälp av emotionellt arbete”, vilket kanske upplevs repetitivt. Men, som förespråkarna menar, så tvingas man i polyamori konfronteras med komplicerade känslor man måst lära sig hantera. En person som tidigare upplevt intensiv svartsjuka uppmuntras hantera den istället för att ge vika, vilket jag inte kan mena är något annat än positivt.

Men en annan obesvarad problematik i polyamori är om radikal öppenhet, som jag tror är fundamental att lösa. Hur ärliga bör vi egentligen vara med varandra? När övergår det från en altruistisk handling att tala om sanningen för sin partner och en egocentrisk handling att lätta på sitt samvete? Ifall individer i polyamorösa konstellationer har olika behov för öppenhet förstår jag inte hur det ska kunna lösas. Vilka skyldigheter har jag inför min partner att tala sanning och vilka rättigheter har min partner att få veta allt? Det verkar som att man i ’radikal öppenhet’ med sin partner blir tvungen att kompromissa med sin integritet. Integriteten är central för att en person ska känna sig autonom och om den kompromissas i för hög grad – vad blir då kvar? När övergår en välvillig princip till en inskränkning av personen? Men, detta är en fråga som är bortom ramen av denna uppsats.

5. Autonomi och romantiska relationer

I västvärlden verkar både integritet och autonomi vara centralt i en persons tillvaro, att vara en fri agent med fria val. I romantiska relationer är det två autonoma agenter som ska mötas och komma överens om vilka restriktioner som rimligen kan upprätthållas. Under uppsatsen har jag analyserat olika perspektiv på monogami och polyamori och jag ämnar att nu göra en kort analys av deras relation till autonomi, respekterar någon relationsform människans autonomi bättre än den andra? Autonomi och agentskap kan beskrivas som följande:¹¹

An agent is one who acts. In order to act, one must initiate one's action. And one cannot initiate one's action without exercising one's power to do so. Since nothing and no one has the power to act except the agent herself, she alone is entitled to exercise this power, if she is entitled to act. This means that insofar as someone is an agent, i.e., insofar as she is one who acts—she is correct to regard her own commitments to acting, her own judgments and decisions about how she should act, as authoritative. Indeed, if she were to challenge the authority that is an essential feature of her judgments and decisions, then they would cease to be her own practical conclusions. Their power to move her would cease to be a manifestation of her power to move herself; it would not be the power of her own agency.” (Stanford Encyclopedia of Philosophy, 2018)

Alltså är vi auktoriteter i vårt agentskap och i våra handlingar ska detta manifesteras. När jag begår handling X ska det härledas ur mitt agentskap och inte ur någons verkan på mig (ibid). Man kan även förklara det ur ett Kantianskt perspektiv där vi inte ska använda personer endast som medel utan som mål i sig själva (Stanford Encyclopedia of Philosophy, 2024). Jag anser att både monogami och polyamori eventuellt löper risk för att inskränka autonomin men även upprätthålla den – beroende på utgångspunkt.

I polyamori kan det uppfattas intuitivt som att man använder personer som medel och inte som mål i sig själva. Man engagerar sig romantiskt och sexuellt med flera personer samtidigt och hänger sig inte åt en person fullständigt – man 'konsumerar' personer. Det kan upplevas som att polyamorister söker sig till flera personer samtidigt för sin egen självutveckling. I relationer, romantiska relationer i synnerhet, lär man sig mycket om en själv. Därför går det att hävda att polyamorister engagerar sig i flera relationer för egen vinning. Men detta är nödvändigtvis inte sant och jag antar att intuitionen bygger på en missuppfattning. Brunning har diskuterat det emotionella arbetet som genomsyrar polyamori (2018: 522). Det verkar som att man med hjälp

¹¹ Notera att jag inte kommer att diskutera autonomi som koncept eller redogöra för olika perspektiv av autonomi eller deras respektive problem.

av emotionellt arbete ser på sina romantiska relationer som mål i sig själva och låter sina partners vara fria agenter: man låter sina partners vara fullständigt autonoma. I öppna samtal med varandra tillåts partners fritt uttrycka sina känslor och tankar. Tillsammans kommer man överens om vilka restriktioner som ska implementeras eller ej. De följer ingen färdig mall av hur deras relation ska se ut.

Min direkta intuition är att vi i monogama förhållanden uppfattar vår partner som mål och inte som medel. Man hänger sig åt en person åt gången och det kräver engagemang från bägge två. Men man kan även reflektera över monogami som att det inskränker autonomin och att man använder en partner som ett medel. Jag kanske, till exempel, upplever enorm press från mina föräldrar att skaffa partner – jag inleder därmed ett förhållande för att visa upp min partner inför mina föräldrar. Eller det klassiska scenariot där högt uppsatta män önskar sig en vacker kvinna på sin arm och visar upp henne likt en trofé.

Chalmers har skrivit om monogama restriktioner – respekterar restriktionerna i monogama förhållanden en persons autonomi? Ta till exempel restriktionen att inte ha sex utanför sin relation. Om en agent ska anses vara autonom ska han uppfatta sig själv som auktoritet över sina handlingar (Stanford Encyclopedia of Philosophy, 2018). Restriktionen att inte ha sex med någon ytterligare person kanske uppfattas som en inskränkning på autonomin. Men stämmer detta? Parterna kommer gemensamt överens om att inte initiera samlag med någon annan person – det är ett gemensamt beslut och parterna bör därför betraktas som autonoma enligt mig.

Å andra sidan kan det vara avhängigt varför överenskommelsen uppstod. Ifall det kommer från en önskan att begränsa sin partner och inte för att man betraktar exklusiviteten som ett värde i sig kan det uppfattas som en inskränkning på autonomin. Men då uppstår återigen frågan om vad detta värde skulle vara, vilket jag för nuvarande tolkar som en återvändsgränd. Överenskommelsen kanske härrör från sociala konventioner. Paret reflekterar inte över sin monogami utan tar det för givet att de kommer behandlas annorlunda ifall de är polyamorösa. Där kan det anses vara en inskränkning – sociala konventioner är auktoritet över denna specifika handling.

Kanske polyamori respekterar en persons autonomi bättre men det beror på vilken vikt vi bör tillskriva det emotionella arbetet. Det går att vrida och vända i denna diskussion så att båda relationsformerna verkar fördelaktiga. Frågan kvarstår om vad värdet i monogami är och utan svar blir det alltmer komplicerat att resonera om autonomi i monogama relationer.

6. Avslutande tankar

Jag tolkar det som att det finns uppenbara eftersträvansvärda kvaliteter i polyamori som tyder på att vi bör föredra det framför monogami. Jag tycker det är tydligt att polyamori i teorin är lockande men jag menar att det är en annan fråga om hur det artar sig i praktiken. Kan människan leva upp till dessa ideal är eller är de verklighetsfrånvända? Om det är så som bland annat Brunning uttrycker, att vi i det mononormativa samhället brister i kommunikationen gentemot våra romantiska partners – är det då möjligt för oss att bemästra emotionellt arbete och icke-konfrontativ kommunikation som polyamori kräver? Detta är min främsta oro. Men syftet med uppsatsen var inte att undersöka polyamorins praktiska möjligheter, utan dess teoretiska värde så jag lämnar denna fråga obesvarad för tillfället. De monogama restriktionernas etiska status befinner sig i riskzonen och under prövning misslyckas de att rättfärdigas. Intuitivt accepterar vi monogama restriktioner, eftersom många engagerar sig i monogama relationer. Men bara för att vi accepterar en restriktion medföljer det inte att denna är god. Jag ser ett stort värde i att ifrågasätta våra traditioner – i synnerhet när traditioner möjligen inskränker vår autonomi. Men, jag tror inte att monogami riskerar vara förkastligt baserat på att det nuvarande försvaret inte når framgång. När vi väl går i mål med att förklara det säregna värdet i monogami så anar jag att försvaret kommer avanceras. Ifall det skulle visa sig att det i monogami existerar ett oersättligt värde, ett objektiva värde som vi alla bör eftersträva, så antar jag att monogami kommer stå som en stark vinnare. Men för nuvarande uppfattar jag polyamori som något värdefullt och eftersträvansvärt och monogami som ifrågasättbart – men inte nödvändigtvis moraliskt misstänksamt.

Referenslista

Bergmann, Caroline. (2022) *När du älskar fler än en: flersamhet, polyamori och öppna relationer*. Stockholm, Lava Förlag.

Brake, Elizabeth (2022). "Is 'Loving More' Better? The Values of Polyamory." In Raja Halwani, Jacob M. Held, Natasha McKeever & Alan G. Soble (eds.), *The Philosophy of Sex: Contemporary Readings*, 8th edition. Lanham, MD: Rowman & Littlefield. pp. 121-137.

Brunning, Luke (2018). "The Distinctiveness of Polyamory." *Journal of Applied Philosophy* 35 (3):513-531. <https://doi.org/10.1111/japp.12240>

Buss, Sarah and Andrea Westlund, "Personal Autonomy", *The Stanford Encyclopedia of Philosophy* (Spring 2018 Edition), Edward N. Zalta (ed.),
<https://plato.stanford.edu/archives/spr2018/entries/personal-autonomy/>

Cambridge Dictionary. (u.å.). *Monogamy*.
<https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/monogamy> (hämtad 2024-11-21).

Cambridge Dictionary. (u.å.). *Polygamy*.
<https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/polygamy> (hämtad 2024-11-21).

Chalmers, Harry. "Is Monogamy Morally Permissible?" *Journal of Value Inquiry* 53, 225–241 (2019). <https://doi.org/10.1007/s10790-018-9663-8>

Chalmers, Harry. "Monogamy Unredeemed". *Philosophia* 50, 1009–1034 (2022).
<https://doi.org/10.1007/s11406-021-00445-0>

Eldridge, Alison (2024). *Polyamory*. Britannica. <https://www.britannica.com/topic/polyamory> (hämtad 2024-11-21).

Johnson, Robert and Adam Cureton, "Kant's Moral Philosophy", *The Stanford Encyclopedia of Philosophy* (Fall 2024 Edition), Edward N. Zalta & Uri Nodelman (eds.),
<https://plato.stanford.edu/archives/fall2024/entries/kant-moral/>

Regeringskansliet (2018) *Historik om utvecklingen av hbtq-personers rättigheter i Sverige*
<https://www.regeringen.se/artiklar/2018/06/historik-om-utvecklingen-av-hbtq-personers-rattigheter-i-sverige/> (hämtad 2024-12-04).